U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Petra Průchy a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **A. T. S.**, zastoupené Mgr. Bohdanou Hejdukovou, advokátkou se sídlem Křižíkova 16, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 12. 2007, č. j. OAM-1-460/VL-07-12-2007, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. 12. 2008, č. j. 29 Az 1/2008 – 31,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokátky Mgr. Bohdany Hejdukové **se určuje** částkou 4800 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení žalobkyně nese stát.

O d ů v o d n ě n í:

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) brojí včasně podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, jímž byla zamítnuta její žaloba směřující proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 11. 12. 2007, č. j. OAM-1-460/VL-07-12-2007. Rozhodnutím žalovaného správního orgánu byla zamítnuta žádost žalobkyně o udělení azylu podle ust. § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“). Druhým výrokem tohoto rozhodnutí žalovaný správní orgán udělil žalobkyni doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, a to na dobu 18 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

V odůvodnění svého rozhodnutí dospěl krajský soud k závěru, že si žalovaný obstaral pro posouzení situace žalobkyně dostatečné množství informací. Poněvadž žalobkyně neuvedla žádný azylový důvod podle § 12 písm. a) zákona o azylu, neudělení azylu dle cit. ustanovení § 12 písm. a) považoval krajský soud za správné a nesporné. Žalobkyně však poukazovala na příslušnost k určité sociální skupině, a to ke skupině žen,

které jsou v době konfliktu v zemi původu výrazně ohroženy hrubým zacházením a znásilňováním vojáky. Krajský soud se přiklonil k závěru žalovaného, že ve smyslu zákona o azylu se sociální skupina skládá z osob podobného společenského postavení či původu, obdobných majetkových poměrů, společenských obyčejů apod. a příslušnost k ní se stává důvodem k pronásledování zpravidla tehdy, když její politická, názorová orientace, minulost nebo hospodářská činnost jejích členů či samotná její existence je považována za překážku politice vlády, když taková skupina není loajální vůči státu či exekutivě. Žalobkyní popisovaná situace potvrzená podkladovými zprávami vedla k hromadnému vylidňování města, z něhož odcházelo obyvatelstvo, tedy nejen ženy, ale všichni obyvatelé, kteří se obávali o zdraví a život v období bojových konfliktů. Sama žalobkyně uvedla, že dokud nebyly konflikty v jejich čtvrti, tak se ničeho neobávala a pokud by byl v zemi mír, ani by neodešla. Krajský soud dále vyslovil, že žalobkyně nesplňuje podmínky ust. § 14 zákona o azylu a po přezkoumání věci dále došel k závěru, že pro výrok o humanitárních důvodech si žalovaný shromáždil dostatečné podklady a informace, o udělení azylu z humanitárních důvodů žalobkyně ani nežádala. Žalobkyni byla udělena doplňková ochrana a je tedy chráněna před vycestováním do země původu, pokud budou trvat důvody, pro které tato ochrana byla vyslovena, proti tomuto výroku žalobkyně ničeho nenamítala a krajský soud jej shledal v souladu se zákonem o azylu.

Po zjištění přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“) zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ode dne 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006 č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným pod č. 933/2006 Sb. NSS. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je tedy nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodu uvedených v ust. § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje - v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Z hlediska výše uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že v daném případě kasační stížnost neobsahuje žádné tvrzení, z něhož by bylo možné dovodit, v čem stěžovatelka spatřuje přijatelnost své kasační stížnosti ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud pak z úřední povinnosti nenalezl žádnou zásadní právní otázku, k níž by byl nucen se vyjádřit v rámci sjednocování výkladu právních předpisů a rozhodovací činnosti krajských soudů.

Stěžovatelka v podané kasační stížnosti ve znění jejího doplnění argumentuje důvody obsaženými v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Stěžovatelka uvádí, že považuje rozhodnutí žalovaného ve výroku o neudělení humanitárního azylu za nepřezkoumatelné, neboť obsahuje toliko „pár krátkých vět". Ani správní orgán ani krajský soud se nezabývaly otázkou, zda v daném případě či životním příběhu stěžovatelky není naplněna podoba výjimečnosti. Žalovaný si pro posouzení této otázky neobstaral jediný konkrétní důkaz, na což nereagoval ani krajský soud, který nenařídil provedení dalšího dokazování s rozhodnutím o zrušení rozhodnutí žalovaného. Pakliže krajský soud uvádí, že stěžovatelka nepožadovala udělení humanitárního azylu a ani neuváděla důvody zvláštního zřetele hodné, je nutno podle stěžovatelky tyto závěry považovat za účelové, neboť důvody zvláštního zřetele hodné by měly být zkoumány vždy. Stěžovatelka poukázala na jazykovou bariéru a její rozpory s pracovnicí Poradny pro uprchlíky a uzavřela, že skutečnost, že nepožadovala udělení humanitárního azylu, jí nemůže být přičítána k tíži.

Stěžovatelka nadto uvedla, že trpí závažnou chorobou ohrožující její život – TBC, dále zánětem dvanácterníku a podezřením na zánět lymfatických cév a je velmi pravděpodobné, že nemocí TBC onemocněla v azylovém zařízení. Podle stěžovatelky lze tvrdit, že po celou dobu jejího pobytu v azylových táborech jí byla zcela zanedbávána péče, což způsobilo, že její nemoc – TBC, nebyla 9 měsíců řádně léčena a stěžovatelce tak byla způsobena újma na zdraví s vážnými následky a jakékoli další neposkytnutí adekvátní zdravotní péče může ohrozit její život. Z těchto důvodů stěžovatelka taktéž dovozuje existenci důvodů pro to, aby jí byl udělen humanitární azyl.

Stěžovatelka dále poukázala na Úmluvu o právním postavení uprchlíků z roku 1951, dle níž splňuje status uprchlíka a navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Podmínky přezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu stran jeho zdůvodnění Nejvyšší správní soud hodnotil ve vícero rozhodnutích, např. v rozsudku ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publikovaném pod č. 589/2005 Sb. NSS (tam viz i odkazy na prejudikaturu), v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, publikovaném pod č. 133/2004 Sb.

Námitka týkající se nedostatečného odůvodnění napadeného rozhodnutí byla předmětem mnoha rozhodnutí zdejšího soudu, např. lze jmenovat rozsudek ze dne 23. 2. 2005, č. j. 3 Azs 465/2004 - 104, www.nssoud.cz, v němž se Nejvyšší správní soud vypořádal i s tím, že není dána nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu, který neshledal vytýkané vady správního rozhodnutí.

K námitce stěžovatelky stran § 14 zákona o azylu, tzv. humanitárního azylu, Nejvyšší správní soud především uvádí, že udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je na volné úvaze správního orgánu, přičemž však tuto volnou úvahu, tedy zda v daném případě byl důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Tomu ostatně dlouhodoběji koresponduje i konstantní soudní judikatura. Podle dřívější judikatury se *rozhodování o tom, zda bude udělen azyl podle § 14 zákona o azylu, děje ve volné úvaze správního orgánu*; podle této judikatury *se ani nejedná o „právo", na němž by mohl být někdo*

zkrácen – viz např. na rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 771/2000 či usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02. Rovněž tak ze stávající konstantní judikatury vyplývá, že správní soudy mohou přezkoumávat rozhodnutí správních orgánů vydané v návaznosti na ustanovení § 14 zákona o azylu pouze omezeně, a to z hlediska mezí správního uvážení, popř. z hlediska jeho případného zneužití. K tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, kde bylo uvedeno: *Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).* Popř. lze poukázat na rozsudek ze dne 21. 12. 2004, sp. zn. 4 Azs 343/2004, www.nssoud.cz, či na rozsudek ze dne 22. 9. 2006, sp. zn. 4 Azs 2/2006, www.nssoud.cz, ze kterých vyplývá, že *úkolem správního soudu, ač v takzvané plné jurisdikci, je pouhý přezkum zákonnosti, a to s ohledem na meze správního uvážení, resp. jeho zneužití, jeho úkolem však není suplování správního orgánu při správním uvážení, které je vyhrazeno toliko správnímu orgánu. Nejvyšší správní soud tak nemohl přisvědčit námitkám vztahujícím se k udělení tzv. humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.* Nejvyššímu správnímu soudu tak nepřísluší posuzovat, zda v souzené věci došlo k naplnění důvodů hodných zvláštního zřetele, nýbrž přísluší mu pouze zhodnotit, zda krajský soud napadané rozhodnutí žalovaného řádně přezkoumal. A tady Nejvyšší správní soud, obdobně jako soud krajský, shledal, že žalovaný správní orgán se situací stěžovatelky dostatečně zabýval, překročení mezí správního uvážení ani libovůli v rozhodnutí žalovaného však nezjistil.

Jak již bylo uvedeno např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55 „Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu“. V případě stěžovatelky nebyl důvod k udělení humanitárního azylu shledán, stěžovatelka ani neuváděla skutečnosti pro které by z důvodu zvláštního zřetele bylo možné humanitární azyl udělit.

Aniž by Nejvyšší správní soud jakkoli zpochybňoval závažnost onemocnění stěžovatelky, ze spisu vyplývá, že tato okolnost vyšla najevo až poté, co bylo vydáno správní rozhodnutí a podána správní žaloba. Stěžovatelka se podle kasační stížnosti s TBC léčila až v únoru 2009 a v průběhu správního řízení žádné relevantní důvody v tomto smyslu neuváděla. Za těchto okolností nelze klást k tíži správnímu orgánu, že tuto skutečnost neposuzoval, resp. posoudil tak, že důvody k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu neshledal.

Pokud tedy jde o námitku špatného zdravotního stavu, odůvodněnou v daném případě onemocněním TBC dále zánětem dvanácterníku a podezřením na zánět lymfatických cév, kterou stěžovatelka konkretizovala poprvé až v kasační stížnosti, tvoří tato námitka nepřípustné novum ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. (srov. např. rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42, na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud v souladu s výše citovaným ustanovením nepřihlížel při rozhodování ke skutečnostem, které stěžovatelka uplatnila až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Otázkou zjišťování skutkového stavu a důkazního břemene v azylovém řízení se Nejvyšší správní soud dostatečně zabýval v řadě svých rozhodnutí, např. v rozsudku ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, či v rozsudku ze dne 8. 11. 2006, č. j. 8 Azs 94/2005 - 106, oba přístupné na www.nssoud.cz. V rozsudku ze dne 19. 8. 2005, č. j. 4 Azs 467/2004 - 89, publikovaném pod č. 1095/2007 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud judikoval: „Uvede-li žadatel o udělení azylu v průběhu správního řízení skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat závěru, že opustil zemi původu pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je povinností správního orgánu vést zjišťování skutkového stavu takovým způsobem, aby byly odstraněny nejasnosti o žadatelových skutečných důvodech odchodu ze země původu“. Ministerstvo vnitra ve věcech azylových tak nese odpovědnost za náležité zjištění reálií o zemi původu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005 - 58, www.nssoud.cz).

Je-li poukazováno na porušení mezinárodně-právních závazků České republiky v kasační stížnosti uvedených ve smyslu porušení Úmluvy o právním postavení uprchlíků, pak takovou námitkou se již Nejvyšší správní soud zabýval v řadě svých rozhodnutí, z nichž lze např. jmenovat rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 47/2006 - 84 ze dne 13. 12. 2006, nebo rozsudek ze dne 4. 8. 2005, čj. 2 Azs 343/2004 - 56, www.nssoud.cz.

K povaze Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, na níž stěžovatelka odkazovala, se vyjádřil zdejší soud např. v rozhodnutí č. j. 2 Azs 325/2004 – 63 ze dne 26. srpna 2005, kde se vyjádřil k nezpochybnitelné aplikační přednosti mezinárodních smluv zahrnutých do vymezení článku 10 Ústavy, podle něhož „vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva“. Není sporu o tom, že takovou mezinárodní smlouvou mající tuto aplikační přednost je i Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a k ní se vážící Protokol týkající se právního postavení uprchlíků z roku 1967, jež byly publikovány pod č. 208/1993 Sb. Podle článku 33 odst. 1 této Ženevské úmluvy pak platí: „Žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice zemí, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení“.

K tomu Nejvyšší správní soud připomíná, že doplňková ochrana, jenž byla stěžovatelce udělena, zakotvuje ve vnitrostátní právní úpravě zásadu non-refoulement, která zabezpečuje, že uprchlík nebude ani v případě, není-li mu z různých důvodů udělen azyl, vydán do země, kde by byl zásadním způsobem objektivně ohrožen na životě, svobodě či tělesné integritě. Smyslem a účelem doplňkové ochrany je tedy poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům

o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v § 14a zákona o azylu (vycházejících zejména, avšak nikoli bezvýjimečně, z hledisek humanity založených na objektivních hrozbách) neúnosné, nepřiměřené či jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 3. 2004, č. j. 2 Azs 12/2004 - 40, publikovaný pod č. 260/2004 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 23/2007 - 64, publikovaný pod č. 1336/2007 Sb. NSS).

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byla kasační stížnost odmítnuta. Stěžovatelce byla pro toto řízení před soudem ustanovena soudem zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 2 x 2100 Kč za dva úkony právní služby spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a v doplnění kasační stížnosti ze dne 24. 4. 2009 (§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b)a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dále jen „advokátní tarif“), a dále 2 x 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Zástupkyni stěžovatelky se tedy přiznává celková náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 4800 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. července 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu